

profetens grav

med kyrka och pilgrimscenter

Utgrävningen av Arons berg i Petra fortsätter

av RICHARD HOLMGREN

De kolossala och mytomspunna klippfasaderna i Jordaniens Petra har säkert inte undgått någons uppmärksamhet. De dyker upp i tid och otid – symboler för ett storslaget förflutet och eldar till inblick i en förlorad civilisation, en stad, en epok. I enlighet med den moderna tidens exploatering av i stort sett varje hörn av vårt klot så reduceras de oupptäckta koordinaterna för längd och bredd för var dag. Men, lägg till dimensionen djup och Petra befinner sig åter igen på en av kartans vita fläckar. Det arkeologiska arbetet med att kartlägga det framgrävda Petra har i princip bara påbörjats. Ha dessutom i minnet att en lämning inte är upptäckt bara för att den har beskrivits. För oss arkeologer som arbetat i Petra, har de arkeologiska lämningarna visserligen talat ett allt tydligare språk, men det är kanske först nu som den verkliga tidsresan kan börja på allvar.

Monumentala Petra som fortfarande skyltar med sina äreminnen sägs ha fått nådastöten år 363. En jordbävning kastade omkull det mesta av det som inte fixerats i sandstensklippan och en påföljande jordbävning år 551 fyllde luckorna efter det första infernot. Sedan början av nittioalet har dock bilden av Petras undergång alltmer fått omprövas. Perioden efter de stora jordbävningarna tycks allt till trots ha blommat upp igen och ett kristet bysantinskt centra underhöll och återuppförde nya ideal med traditioner

från Petras förflutna. De papyrusrester som grävdes fram i Petras stadskärna för femton år sedan beskrev inte bara en levande stad, de redogjorde även för en mycket speciell plats – ett byggnadskomplex uppe på Arons berg (Jabal Haroun). Med utgångspunkt från textinnehållet kunde utgrävningar inledas på bergets topp 1998. I rådande stund framgrävs således ytterligare en pusselbit av det bysantinska Petra – ett pilgrimscenter med kyrkobyggnader som uppförts vid profeten Arons grav. Berget med dess omgivning visar inte bara upp ett Petra som vi till relativt sent trodde var övergivet, platsen har också en potential att länka de första kristna till den föreställningsvärld som utvecklades av platsens tidigare kulturer.

Det heliga Arons berg lockar fortfarande såväl kristna, muslimska och judiska pilgrimer. Under Petras glansperiod, kring vår tideräkningens början, besöktes bergets topp av den inhemska befolkningen, nabatéerna. Detta folk har likt senare tiders pilgrimer också efterlämnat vittnesmål vid Moses berg på Sinaihalvön. Som sina föregångare, edomiterna, så dyrkade nabatéerna sina gudar från bergens toppar och desto längre tillbaka vi färdas ju mer diffus blir bilden av de beläten som under århundradens lopp skulle ge sig tillkänna som exempelvis profeten Aron, Moses äldre bror. Utgrävningen på berget fortsätter under sommaren 2007 och då står



foto: Richard Holmgren



Översta bilden visar den storslagna platsen för den bibliske Arons grav strax utanför Petra. Här har arkeologerna grävt fram både en tidig kyrka och ett pilgrimscenter. Undre bilden visar ett av Petras monument - al Khaznah.

ännu en karavan redo att förse expeditionens läger med livsmedel och andra förnödenheter. Det arkeologiska arbetet som utförts på denna logistiskt svårtillgänglig plats har således ställts inför mer än vetenskapliga vedermödor. Som pilgrim, resenär eller fornforskare ställs bergets bestigare inför samma prövning. Sökandet efter de stora frågorna kräver en uppoffring – allt i livet som är betydelsefullt kräver av nödvändighet en större insats.

Richard Holmgren är klassisk arkeolog som deltagit i flera utgrävningar i Mellanöstern och Medelhavsområdet. Han är guide vid Populär Arkeologis resa till Petra i höst. Läs om den på sidan 39.